

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dalmatinova 8 - Uprava: Beethovnova 6
Naročnina: Letno 40 Din, četletno 20 Din, četletno 10 Din - Cerkovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 26

V LJUBLJANI, 24. JUNIJA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Puc:

Važna vprašanja

Z njimi se bo morala čimprej baviti tudi naša zakonodaja, ker to zahteva narodov obstoj

Naša mesta so povezana v Zvezo mest, ki ima med drugimi nalogo, da zastopa njihove interese napram vsakokratni vladi. Ustanovljena je bila ta Zveza po češkoslovaškem vzgledu. V Češkoslovaški je slična organizacija dosegla zelo lepe uspehe, zlasti pa je uspela v svojih prizadevanjih, da se vlada ravna po njenih nasvetih, odnosno, da ne stori ničesar, kar organizacija mest odkloni.

Pri nas je seveda ta stvar drugačna. Doslej se še nobena vlada ni ozirala na predloge in nasvete naših mest ter je vsaka delala po svoji volji. Eden najlepših vzgledov v tem pogledu je sedanjí volilni red za naša mesta.

Za časa Uzunovičeve vlade je notranji minister predložil načrt za volilni red v mestih. Po tem načrtu naj bi volilci volili samo predsednika in dve tretjini članov mestnega sveta, zadnjo tretjino pa naj bi imenoval ban.

Zveza jugoslovanskih mest je na svoji skupščini na moj predlog sklenila soglasno, da odklanja ta načrt, ki je povsem nesodoben in nedemokratsen ter je zahtevala, naj se prepusti volilcem, da volijo vse člane mestnega sveta. Poudarjali smo zlasti, da niti z vladnega stališča njen načrt ni praktičen, ker tam, kjer bi zmagala opozicija, bi imela opozicija že predsednika in podpredsednika v svojih rokah in imenovanje ene tretjine članov bi tega dejstva ne moglo preprečiti. Seveda so bili vsi argumenti zaman; vlada se ni ozirala na mišljenje mest ter je uveljavila zakon o mestih z volilnim redom, kot ga je predlagal notranji minister. Ta velja še danes in nihče se ne zgame, da bi ga izpremenil.

V Češkoslovaški je bilo in je v tem pogledu marsikaj drugače, da se ne oziramo na druge države, ki nam niso sorodne. Stanovanjsko vprašanje se je n. pr. reševalo tam po navodilih države, z njenim sodelovanjem in njeno pomočjo. Pri nas so morala mesta to, tako važno socijalno vprašanje reševati sama, če so ga sploh reševala. Država je rešitev stanovanjskega vprašanja prejel ovirala, kakor pospeševala — glej n. pr. spreminjanje predpisov o davčni prostosti!

Tudi danes se v tem pogledu ničesar ne stori, dasi ni to vprašanje nič manj važno, kot je bilo svoj čas. Danes se forsirajo večja mesta in se vsled tega združujejo kolikor mogoče veliki kompleksi v okviru mestnih občin. Kakor je to prav glede gotovih urbanističnih nalog, tako bo to stremljenje moralo imeti svoje slabe posledice, ki se že kažejo. Taka posledica je avtomatični porast cen stavbišč v inkorporiranem ozemlju. To pa pomeni v doglednem času podraženje stavb, podraženje stanovanj, poslabšanje stanovanjskih razmer, otežkočanje življenja in proletarizacijo prebivalstva.

Stanovanjska beda ni samo efemeran pojav poveljne dobe. Ta problem je obstojal tudi v predvojnem času v vseh večjih mestih. Stanovanjsko mizerijo vidimo tudi še v našem mestu, čeprav ne v tako silni meri, kot obstoji v drugih jugoslovanskih mestih, v Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Nišu, a prav posebno v Beogradu, kjer nove ogromne palače ne morejo zakriti stanovanjske revščine, ki se ne kaže samo na periferiji, temveč prav v centru mesta, n. pr. v sredini bloka med Poankarejevo ulico in Terazijami. Tam vidite razmere, da se človeku ježe lasje.

Tu je treba sistematičnega in stalnega dela, zlasti s strani države, kajti predvsem je treba preprečiti špekulacijo s stavbišči in zasigurati mestom potrebne denarne vire. Sicer se bo v kratkih letih stanovanjski problem povrnil v še hujši in težji obliki!

Prav isto je z vprašanjem brezposelnosti, ki je istotako v prvi vrsti breme, ki tare naša mesta. Naša zakonodaja se s temi, tako aktualnimi vprašanji še sploh ni bavila. Ali morda za naš bedni rod niso važna?

Dr. M. Kornn:

Novinarji in novinarstvo

O čem bi bilo dobro in potrebno pisati v našem časopisju in kaj še spada v novinarsko moralo?

V «Slovincu» smo čitali pred nekaj dnevi uvodnik «Ne sramotimo samega sebe», ki se bavi s škodljivo nevšečnostjo, da prinašajo naše ožje in širše novine mnogo nepotrebnih ali pa vsaj preveč razčlenjenih poročil o samomorih, zločinih i. dr., kar nas sramoti pred zunanjim svetom, vzgojno pa kvarno vpliva. «Slovenec» misli, da bi en sam paragraf v našem tiskovnem zakonu

zadostoval, da tako novinarsko poročanje preneha.

Prav je, da se je to vprašanje načelo. Z izvajanjem se strinjamo, čeprav mislimo, da bi bil prav tako, ali pa še bolj, potreben apel na časopisne izdajatelje, kakor za zakonodavca.

Tiskovna svoboda je itak že tako paragrafirana in vstrosmerjena, da se človek pomišlja celo za do-

bro stvar poklicati paragraf na pomoč.

Toda časniški izdajatelji in novinarji sami bi morali imeti več vesti in čuta odgovornosti, kakor ga imajo. Te pa — z malimi izjemami — ni. Ne smemo pa misliti, da kvarijo čitatelje novin samo razblinjena poročila o zločinih in aferah; prav tako — ali pa še bolj — jih kvarijo politična haranga, ki jo goji — z malimi izjemami — politično novinarstvo in ki jo goji tudi časopisje, ki je «Slovincu» zelo blizu. Nismo proti stvarni diskusiji o političnih problemih, niti proti dostojni kritiki in ocenitvi javnega dela strank in oseb, niti ne proti ostremu orožju satire in karikature; nasprotno; zdj se nam, da nam novinarstva, ki tako piše in dela, manjka, namesto njega pa najdemo v novinah nestvarno zabavljanje in zavijanje dejstev. Kar naredimo «mi», je vse dobro in prav, kar naredi «nasprotnik», je vse slabo. Politični nasprotnik, nasprotna politična stranka sta zlo, ki ga je treba, če ne s kolom pobiti, pa vsaj zapreti in preganjati.

Tudi tako pisanje kvarji bralca prav tako, kakor mu škoduje branje tistega političnega časopisja, ki ni samo informativno in v katerem išče bralec načelnih smernic za svojo opredelitev: če to časopisje lažno kaže, kakor da je za ta in ta načela, v resnici pa piše ravno v nasprotnem smislu.

Kaj naj rečemo o časopisju in njegovem vplivu na čitance, ki markira, da je za demokracijo, pa

H. K. V.:

Autarkija

Vsako slabljenje vezi med narodi ogražja svetovni mir in nepotrebno sožitje

Od prvega pojava avtoritativnih režimov dalje se vedno bolj izražata vsestranski trud in napor, da se v državah s temi avtoritativnimi režimi izvede gospodarska autarkija, to se pravi hotenje, da bi se te države preskrbovale s surovinami, ki se pridelujejo le doma in da bi se osvobodile odvisnosti v uvažanju teh surovin iz drugih držav. V teh državah poudarjajo, da se da s pomočjo raznih gospodarskih načrtov, prikojenih na krajšo ali daljšo vrsto let, doseči popolna gospodarska samostojnost države.

Življenje slehernega poedinca je tesno povezano z življenjem ostalih poedincev. Ne more človek živeti sam, ne da bi se oziral na druge soljudi, in to ne le zaradi tega, ker io nasprotuje temeljni človeški lastnosti združevanja, temveč tudi zato, ker človek pač ne v stanju, da bi sam sebi ustvaril prav vse življenjske pogoje. Človek pa, ki bi hotel danes živeti Robinzonovo življenje, nikakor ne bi mogel živeti življenja moderne in kulturnega človeka.

Isto načelo se docela izraža tudi v življenju narodov. Vsi narodi so navezani drug na drugega, ne le zaradi izmenjave materialnih bogastev in dobrin, temveč tudi zaradi izmenjave kulturnih, socialnih in političnih pridobitev. Niti en narod na svetu se ne more odenes, pri ogromnem napredku civilizacije, hermetično ograditi s kitajskim zidom. Če pa to na vsak način hoče storiti, mora neizbežno kreniti po poti propadanja in mora duhovno in kulturno nazadovati.

hvali vse protidemokratske struje in tendence doma in na tujem? Kaj o časopisju, ki je za to ali drugo versko pogljobitev, toda z nasladi in veseljem poroča o potokih krvi, ki se v svetu prelivajo ne za mučeništvo te ali one vere, temveč za politična načela ali celo samo za izkoriščanje tujih zemlji in ljudstev?

Če pokažemo s prstom na gnilo rano, ki jo je zasekalo tako novinarstvo v duši naroda, moramo naštetí vse slabe strani novinarstva.

V zvezi s tem pa moramo tudi poudariti, da so samovoljne omejitve tiskovne svobode prav tako škodljive za novinarstvo, kakor njena nezajezena prostost.

Prav o tem bi bilo dobro in potrebno pisati! In naši novinarji, ki se radi bolj postavljajo in cenijo, kakor jih mi, javnost, in kakor so koristni za javnost, morajo večkrat iti sami v sebe in poskušati, kolikor zavisí od njih, vršiti boljše in bolj koristno delo za javnost.

In naj ne pozabijo na potrebno možatost, ki bi jo morali kazati in ne poljubljati roke, ki tepe novinarstvo.

Čitali smo namreč nedavno, kako so nekje iskreno pozdravljali onega, ki meri tiskano besedo, kot svojega milega in dragega tovariša. Njegova je stvar, če hoče tako delo vršiti, toda tovariš novinarjev ne bi smel biti.

Tudi to spada v novinarsko moralo!

POLITIČNI TEDEN

Poset patrijarha Radikalne stranke g. Ace Stanojeviča v Beogradu in njegova udeležba pri sejah Združene opozicije sta bila znak, da se nahajajo na dnevnem redu važna vprašanja, ki so dala tem političnim sestankom tudi poseben pomen. Razpravljalo se je na teh sejah o obisku voditelja hrvaškega narodnega pokreta g. dr. Mačka šetom UO v Beogradu, kar predstavlja že delj časa aktualno politično vprašanje. Saj so nasprotniki demokracije in njihov tisk že tolikokrat zatrjevali, da so demokratske sile v naši domovini sprte in razbite in da zato z njimi nikdar ničesar ne

možnost... v. Zdj, ko je obisk g. dr. Mačka določen že za 3. julij, je pa zavladalo med njimi veliko prese-

nečenje, tako, da si od začudenja kar ne morejo opomoči. G. dr. Maček bo verjetno ostal nekaj dni v Beogradu oziroma v Srbiji ter bodo ob tej priliki skupno sestavili na narod proglas, v katerem bodo razložili svoje stališče do važnih mednarodnih in domačih političnih problemov, ki zanimajo jugoslovansko javnost. Na programu je tudi velik manifestacijski shod v nekem mestu Srbije, ki pa še ni določeno, kjer bi za predstavniki Združene opozicije govoril tudi predsednik HSS g. dr. Maček. Pozdraviti moramo iskreno to prvo manifestacijo političnega bratstva in zavesti o skupni usodi, ki veže Srbe in Hrvate in naši zedinjeni domovini, ker se v dosedanjih zastrupljenih političnih razmerah še ni zgodilo, da bi stali na kakem velikem političnem zborovanju drug poleg drugega legitimirani predstavniki Srbov in Hrvatov, boreč se za skupne in osnovne pravice našega naroda. Obisk g. dr. Mačka v Beogradu in s tem zvezani svečani sprejem, ki mu ga pripravlja srbski narod kot predstavniku hrvaškega naroda, kaže tudi veliko pot, katero je naredila politika narodnega sporazuma k našemu političnemu pomirjenju in k pravični ureditvi naše države, ki naj bi upoštevala gospodarske, socialne in politične potrebe vseh delov našega naroda. V tem je tudi podana sigurnost demokratskega in sporazumskega pokreta za končni uspeh, in kdor pred temi dejstvi zapira oči, ne uganja samo nojeve politike, marveč se tudi zaman upira volji naroda in zgodovinskemu razvoju, ki nas samo po poti sporazuma in ne po poti sile lahko pripelje do pravilne in srečne ureditve domovine.

Veliko politično delavnost UO kažejo tudi brezštevilni sestanki, ki jih prirejajo njene razne skupine vsak prost dan. Posebno omembe važen je shod v Travniku, ki je zbral veliko množico pristavev ne glede na versko pripadnost in pa shod v Obrenovcu, na katerega so sklicatelji nepravilno vabili udeležence z imeni voditeljev UO in g. dr. Mačka, kar kaže popularnost in ugled, ki ju ti voditelji uživajo med narodom, ker bi si sicer sklicatelji gotovo izbrali za vabo druga imena. Polagoma se vračajo v okrilje starih strank še zadnji izgubljeni sinovi, med njimi g. Voja Lazulić, ki je za letičev mandat zapustil leta 1935. Zemljoradniško stranko. Notranjepolitične razmere se bližajo konsolidaciji.

Ideja in kultura ne poznata ovi-re mej, če jih že morda utegnemo poznati trgovina, izmenjava dobrin in gospodarstvo potom umetnih ukrepov z zapiranjem mej s carinami.

Ni je države na svetu, ki bi mogla proizvajati vse ono, kar potrebuje, sama doma. Z ozirom na to morejo biti autarkija in gospodarski načrti le v neki meri uspešni. Ta uspeh pa ni niti malo v sorazmerju z doprinešenimi naporí, s storjenimi investicijami, da raznih, po sili ustvarjenih «nadomestkov» niti posebej ne naštevamo, ker ti nikakor ne morejo zadovoljiti splošnih ljudskih in državnih potreb.

Autarkija je nedvomno velikanško zlo v življenju slehernega naroda. Ona predvsem ustvarja široko polje najrazličnejšim sporom in spopadom. Ona ustvarja pri narodih razpoloženje, ki ni niti najmanj v skladu z interesi miru.

Velike zahodne demokratske države in pa Združene severnoameriške države niso nikdar ozna-njale in poudarjale načela autarkije kot nekako dogmo. One so se vedno in povsod zavzemale za svobodno izmenjavo vseh dobrin, za svobodno trgovino. One so take zato, ker je pri njih življenje tako organizirano. Zavedajo se namreč resnice, da vsako slabljenje vezi med narodi krepí in širi možnost spopadov. In temu se hočejo te velike demokracije v vsak način izogniti, pri čemur se zavedajo, da so dovolj močne, da bodo v danem, kritičnem trenutku preprečile te spopade.

Izjave odgovornih ameriških osebosti, njenega predsednika in raznih ministrov, dokazujejo, da želi Amerika aktivno sodelovati, po potrebi pa tudi intervenirati, na strani onih, ki so za mir in mirno reševanje postavljenih svetovnih problemov. To ameriško stališče je ena največjih, glavnih pod-

por miroljubnim stremljenjem zahodnih demokracij. Obenem pa je tudi jamstvo, da bodo morali vsi narodi in vse države, kljub vsem težkočam in oviram, končno vendarle poseči po mirnem reševanju vseh aktualnih življenjskih problemov.

Petruške ni več...

Mnogo prezgodaj je prišla bela žena in vzela iz Petruškovih rok popotno palico in pisateljsko pero. Umirilo se je po dolgem romanju in iskanju, po trpljenju in veselju, po ljubezni in hrepenju močno ranjeno srce. Izteklo se je to bogato življenje, prepolno bridkih in neprecenljivih izkušenj, prepletено z neštetimi podobami ljubezni, prijateljstva in znanstev, kakor so se tudi lepo in mirno, nežno občuteno in

naravno iztekale vse neštete pesmi, porojene iz velike slovanske in pesniške duše našega nepozabnega prijateljskega Petruške. Umirilo se je po dolgem romanju zlatu, bogato srce prav tam, kjer je začelo pred dobrimi devetin-petdesetimi leti biti v naročju one blage, neizmerno dobre in požrtvovalne slovanske matere, ki je naš Petruška nikdar ni mogel pozabiti in prežaliti. Tik pred pragom sedmega življenjskega križa se mu je izpolnila njegova večna želja, ki ga je spremljala na njegovem dolgoletnem romanju križem sveta, da bi legel v sveto domačo zemljičo tam na solčnih kamniških žalah, ob mili materi in dragem očku, da bi si odpočil v oni temni, zlahni prsti, ki jo je vedno nosil v vrečici na svojem srcu po vseh svojih brezkončnih cestah in stepah...

Da, mnogo prezgodaj so onemela njegova usta in prezgodaj je zdrsnilo iz otrple desnice pero, ki je ustvarilo svojemu narodu dragoceno zbirko literarnih del in zakladov. Po nešteti zvezkih in letnikih slovanskih literarnih revij in časopisov, po vseh mogočih listih je raztreseno pesniško in pisateljsko bogastvo Petruškove umetniške delavnosti. Trajni spomeniki bodo ostale v naši literaturi njegove pesniške zbirke «Po cesti in stepi», «Slavljanska lira» in «Znamenje», njegove revije «Odmevi» in zadnje delo v prozi, prvi del spominov «Ahasverjeva kronika» pod naslovom «K matuški Rusiji». Mnogo lepega je ostalo v rokopisu, še več pa v nemirni duši, ka-

tere izlivov in bogastva ni mogla zapisati na papir ona močna desnica, ki nikdar ni mogla izpasti popotne palice in služiti le peresu...

Mehke, čudovito nežne in globoko občutene, kljub svoji preprostosti in prirodnosti, so Petruškove pesmi, dihaajoče nepri-siljeno domačnost, resnično ljubezen, hrepenenje, trpko boleš in veliko dobročudnost, vedrino in večer optimizem. Le tu pa tam se utrinja v njih žalostna misel, ki je pa le veren, prizanesljiv odraz sodobnega težkega življenja. Zdaj so se iztekale za vedno. Kakor da je zapel sam sebi, se mi zdi, ko prebiram že tolikerič one njegove žalostne verzice:

«Opre ni stopinjam mojim trudnim, noben se cilj mi več iz dalje ne blešči, le ta-le cilj, mogila sama, k nam hiti s korakom trdnim, točnim, nezamudnim.»

Nič več ne bo videti na ljubljanskih cestah, na hribih in v gorah, na narodnih, sokolskih in kulturnih prireditvah dobročudnega, rdečeličnega in vedno nasmejanega Petruškovega obraza, ki ga je v zadnjih mesecih tako shujšala in poblečila težka bolezen. Nikdar več ne bo v strumnih sokolskih, četniških in orjunaških vrstah odmeval njegov korak, nikdar več ne bo teh vrst dvigalo do entuzijazma njegovo silno, vse preglasujoče navdušenje. Včasih se je zdelo, da je med mladimi najmlajši, najsilnejši. Nič več ne bomo prijateljčki posedevali ob časih sladkega vinca in trkali, trkali s Petruško na zdravje tega ali onega, na proevit in zmago slovanstva, na lepšo bodočnost naroda in domovine. Vse mineva in žalost prekriža veselo spomine...

V torek, 21. junija, popoldne je zapustil ta bedni svet naš dragi Radivoj Peterlin-Petruška, star komaj 59 let. Po boleznih strto in onemoglo srce je prenehalo biti sredi najlepšega solnčnega popoldneva, sredi bujne, v rasti in cvetju kipeče narave, v trenutkih, ko je Petruška še tako trdno veroval v ozdravljenje, v lepše in jasnejše dni. Umiril si se za vedno, prijatelj Petruška, kakor si se malenkostno, komaj opazno unesel že pred leti, ko si mi zapisal v svojo knjigo «Znamenje» leta 1925.:

«Črnilo drugo, drugi časi in jaz že davno nisem to, kar bil sem v stepi, v ruski vasi: mladost, norost, vse je prešlo — to so le misli, so spomini na novo v — stari domovini.»

Tako je, prijateljček! In Tvojem spominu bo gorela v naših razboljenih srcih, v dušah desetisočeriš Tvojih prijateljev in znancev, večna svetla lučka ljubezni, spoštovanja in hvalečnosti za vse, kar si nam dal in kar si nam bil!

Tako je in bo, nepozabni prijateljček!... V—n.

re slovanske skupnosti, zaradi katerih se pogosto zdi vse le iluzija, so ostale iste kakor v devetnajstem stoletju.»

«Vkljub nerazveseljivim razgledom pa se vendarle glas krvi lahko opira na gotovo stvarnost, ki jo izpričuje življenje slovanskih narodov. Stvarnost je, da so se slovanski narodi pričeli razvijati in uveljavljati v območju demokratičnih idej, in gre razvoj naprej v to smer. Kjerkoli se vladajoče družbene plasti tej smeri upirajo, zadevajo na odpor širokih množic. Nadalje je stvarnost, da je razvoj slovanskih množic primeroma mlad, saj je bila še osemnajststodetsetega leta naravnost predrznost, če je meščan na praških ulicah govoril češki. Za kakšne drobtine n. pr. so se morali Slovenci še v sedemdesetih in osemdesetih letih boriti, je znano. Stvarnost je tudi visoko razvita slovanska kultura in razgledi za kulturni razvoj ponekod zaostalih množic so neizčrpni. In sedanje slovanske države? Stvarnost so mlada Jugoslavija, Bolgarija, demokratična Českoslovaška, Poljska in Rusija, v katerih okviru se ustvarja nova slovanska in človeška kultura. In naposled je stvarnost, da se je os zgodovinskih dogajanj pretaknila skozi slovanske države, ki leže med mongolskim in zapadnim svetom. Stvarnost tega položaja vklepa vse nas slovanske narode.»

Skrb za naše reke
se pojavi redno takrat, kadar se začno poplave. Poplavljenici kričijo in časopisje zajavka. Uradniki se tresejo iz strahu, da bi se jim kaj ne odrgalo na račun poplav. Vode upadejo, vse potihne. Regulacija in zgradba nasipov počiva. Tako leto za letom. To je sistematično delo, ki je letos povzročilo samo v Prekmurju in Medjimurju škode za 18 milijonov dinarjev!

Vendar-le!
Železnica Kočevje—Vrbovsko se prične graditi drugi teden.

Most preko Save
pri Zagrebu je bil oddan neki tvrdki za 27 milijonov dinarjev, to je za 10 milijonov več, kakor je zahtevala neka druga tvrdka.

Motorni vozovi,
ki so bili obljubljeni nam, so pričeli voziti na progi Beograd—Dubrovnik za poizkušnjo. En sam tak voz stane 4.800.000 din!

Naš trgovski promet z Nemčijo
V prvi vrsti izvažamo v Nemčijo baker. Med izvoznimi predmeti iz Nemčije v Jugoslavijo pa zavzemata najvažnejše mesto volna in bombaž. Ali ni to kuriozno? Glavni bakreni rudniki v Jugoslaviji so v rokah Francozov, dočim Nemčija sama nima ne volne, ne bombaža, marveč ju sama kupuje od Francozov in Angležev!

Borba Českoslovaške
Francoska revija «L'Aube» piše: «Českoslovaška vlada in narod sta dala vsemu svetu najsijajnejši vzgled. Pokazala sta v najtežjem položaju politično zrelost, hladnokrvnost in realizem v najboljšem smislu besede, tako, da se českoslovaškemu narodu divi danes vsa Evropa. Ne spominjamo se, da bi se kdaj igrala tako težka igra na tako mojstrski način proti tako nevarnemu nasprotniku. Ne le, da Českoslovaška ni izgubila poguma, temveč ona tudi ni napravila nobene nepremišljenosti, kar je bilo še težje.»

Obnovitveni program v Franciji

Francoska vlada je določila za obnovitev gospodarstva v Franciji 17 milijard frankov. S tem denarjem se bodo napravile nove ceste, se bo izboljšala oskrba dežele z vodo in električnim tokom, napravile se bodo nove vodne zveze in izboljšale pristaniške naprave. Predvsem pa namerava vlada izboljšati stanovanjske razmere v Parizu, kjer bodo podrli cel blok starih hiš, na njih mestu pa zgradili moderne stanovanjske zgradbe. Teh denarnih sredstev pa ne bo dala samo država, blagajna, marveč bodo nekaj prispevale tudi občine, velika industrija, nekaj pa tudi srednja in mala industrija.

Generalni nastop
Krščankosocijalna «Del. pravica» je včasih zelo odkritosrčna in pove marsikaj po resnici, kar znajo gospodje pri listih JRZ oziroma Katoliške akcije spretno in potuhnjeno zamolčati. Zadnjič je zapisala na pr. to-le: «In prav zaradi premajhne aktivnosti v boju s kapitalizmom katoličani izgubljajo med delovni sloji. Zaradi premajhne udarnosti proti kapitalizmu delavstvo išče možnosti za dosego svojih pravic drugje, to je v drugih organizacijah izven katoliškega okvira.» — P—

Med logi in tratami

«Domoljub» se kljub svojim sivim letom nevarno razvzema za slovanske fante in še bolj za slovanske dekleta, ki bodo imeli na Vidovdan svoj generalni nastop na ljubljanskem stadionu. V zadnji številki objavlja govora ministra brez listnice dr. Kreka, ki ga je imel ta na fantovskem nastopu na Viču. V teh vzvišenih izvajanjih najdemo tudi naslednje klene misli: «Kako ne bi bili srečni in veseli, ko vidimo, da se letos nedeljo za nedeljo vijejo med našimi vasmimi in logi nove številne krepke čete slovanskih fantov in občudujemo, kako so med našimi tratami zveveteli gosti šopki novih krojev slovanskih deklet...» — P—

Tehnika prevladuje
«Delavska politika» piše v 56. številki: «Kaj potrebuje novomašnik? V torek, dne 14. t. m., sem slišal v radio Ljubljana to-le originalno: «Najhvalejše se izkažete in ustrezete našim mladim novomašnikom, ako jim podarite pisalni stroj...»

Za skupen nastop
vseh opozicijskih sil se zavzema tudi mariborsko socijalnodemokratično glasilo «Del. politika», ki piše v svojem uvodniku med drugim naslednje: «Glavno pa je, kar zagovarjamo in pripravljamo, da se naj vsa opozicija postavi jasno in odločno na stališče demokracije in svobode. To mora postati temelj delovanja vse združene opozicije in niti najmanj ne dvomimo, da ne bi tako stališče upoštevala in spoštovala tudi vladna stranka, ki sedaj vedri v parlamentu. Mnenja smo, da se mora opozicija v najkrajšem času zediniti na minimalni zahtevi po demokraciji in svobodi. Ta minimalna zahteva je splošna, je važen problem. Bodoče leto poteče poslovna doba sedanje petomajske narodne skupščine. Logično in po ustavi ter volilnem zakonu se bodo morale vršiti volitve v narodno skupščino. Nastopila bo nova parlamentarna doba. In tedaj nastane pač vprašanje, ali smo že zreli ali ne, da nastopimo pri volitvah tudi z resnim, vsaj tem minimalnim programom, ki končno omogoči sodelovanje vseh konstruktivnih demokratskih sil v državi? Za te volitve se je treba pripraviti s trdnim programom, ki zahteva prvotno, če tudi samo svobodo in demokracijo. Položaj to zahteva in interes konstruktivnih sil, to je državljani. Vsa opozicija ne želi nič drugega, kakor sporazum, pravico in spoštovanje posameznih kulturnih individualnosti. Bodoče volitve se morajo vršiti torej v znamenju demokracije in svobode, seveda tudi dobre volje za pošten sporazum, da prebrodimo krizo, ki nas že dvajset let mori in tlačí v tej ali oni obliki. Če ne bo napredka v tem oziru, smo krivi sami, ker postajamo neresni.»

Včeraj in danes
V zadnjem «Domoljubu» beremo naslednjo zanimivo notico, ki kaže, kako je lahko danes nekaj zelo pametno, kar je bilo še včeraj strašno neumno: «Zelo pametno. Vsi člani Ljotičeve organizacije v kraju Katarina (kakor je znano, je sv. Katarina priprošnjica za pravo pamet, — op. našega uredništva) so v zadnjem času vstopili v JRZ. Poročajo, da je bil tam te dni dobro obiskan šhod JRZ, na katerem so izvolili tudi odbor novo ustanovljene krajevne organizacije.» — Zakaj vendar poudarja list, da so vstopili «v zadnjem času»? Pa menda vendar nismo pred koncem JRZ? Zdaj je predsedalcev iz Katarine vesela JRZ, prej jih je bil pa Ljotič. Danes meni, jutri tebi...

Zakaj izgubljajo?
Krščankosocijalna «Del. pravica» je včasih zelo odkritosrčna in pove marsikaj po resnici, kar znajo gospodje pri listih JRZ oziroma Katoliške akcije spretno in potuhnjeno zamolčati. Zadnjič je zapisala na pr. to-le: «In prav zaradi premajhne aktivnosti v boju s kapitalizmom katoličani izgubljajo med delovni sloji. Zaradi premajhne udarnosti proti kapitalizmu delavstvo išče možnosti za dosego svojih pravic drugje, to je v drugih organizacijah izven katoliškega okvira.» — P—

Zunanja politika

Pomirjenje med duhovi v Evropi se vedno bolj stopnjuje. Angleška vlada se trudi zadnje dni na vse pretege, da bi zavladovala v Evropi mednarodna pomirjenost v taki meri, da bi se mogla nadaljevati z uspehom vsa ona predvidena pogajanja, ki naj bi prinesla konsolidacijo Evrope za dolgo vrsto let. Med Londonom in Rimom je v teku nenavadno živa in intenzivna diplomatska aktivnost in izmenjavanje misli, kako naj bi se italijansko-angleški sporazum od 16. aprila t. l. čimprej in čim uspešneje oživotvoril, ker pomeni zaenkrat še vedno le mrtev kos popisane papirja.

Oficijelni angleški tisk je mnenja, da bo ostalo mirno reševanje španskega vprašanja še nadalje glavni pogoj za praktično oživotvorenje angleško-italijanskega sporazuma. Čeprav angleški ministrski predsednik Chamberlain ni hotel pred spodnjo zbornico točno interpretirati teh pogojev, je vendar več, kakor verjetna in utemeljena domneva, da razumeva angleška vlada pod temi pogoji in popoln odpoklic in umik prostovoljcev iz Španije, ali pa vsaj delno, občutno zmanjšanje tujih prostovoljskih bojnih sil s sigurnimi izgledi na skorajšno popolno likvidacijo tujega oboroženega poseganja v špansko državljansko vojno.

Kakor menijo angleški listi, so najboljši izgledi za izpolnitev teh pogojev še vedno v rokah mednarodnega londonskega odbora za nevmešavanje, čigar skorajšnje zasedanje utegne imeti velik, če ne odločilen pomen za nadaljnji razvoj vojnega požara na Pirenejskem polotoku. Če bi pa sodili po dosedanjih izkušnjah, bi morali priti do edinega možnega zaključka, in to je, da se nahaja Evropa točno tam, kjer je stala pred poldrugim letom.

Italijanski službeni tisk pa piše, da Italija živo želi konec državljanske vojne v Španiji in povratak njenih legionarjev v domovino, vendar pa smatra zaenkrat, da je njihov odpoklic iz Francove vojske nemogoč vse dotlej, dokler predstavljajo prostovoljci drugih držav vprašanje končne zmage generala Franca. Italija v nobenem primeru ne bi tolerirala zmage republikanske Španije, nikakor pa se tudi ne bi smelo sklepati, da bi tolerirala kako morebitno kompromisno rešitev glede zaključka bratomorne španske vojne.

Na Českoslovaškem se prva etapa važnih razgovorov in pogajanj glede rešitve manjšinskega problema razvija v vedno bolj mirni in trezni atmosferi. Kakor se doznava iz zanesljivih zaupnih virov, je ožji ministrski svet českoslovaške vlade že izdelal statut o narodnih manjšinah na Českoslovaškem in je sestavljen ta predlog statuta baje iz 85 paragrafov. Verjetno pa je, da se bo to število paragrafov še pomnožilo, ker je vlada pripravljena upoštevati še nekatere zahteve in želje predstavnikov posameznih manjšin. Pogajanja med zastopniki narodnih manjšin in predsednikom vlade dr. Hodžo ter njegovimi sodelavci bodo za čas vsesokolskega zleta prekinjena, nadaljevala pa se bodo takoj po zaključku zleta. V praških političnih krogih se smatra, da bo načrt manjšinskega statuta predložen parlamentu v proučitev in odobritev že sredi julija, nakar bi ga parlament v kakih 14 dneh odobril in bi statut stopil v veljavo 1. avgusta t. l.

Važen dogodek pomeni tudi stanek rumunskega kralja Karola s predsednikom Turčije Kemalom Ataturkom v Carigradu, kjer se je potrdila zavezniška pogodba med obema državama in je bilo sklenjeno skupno nastopanje z Anglijo.

Domači pomenki

V «Ljubljanskem Zvonu» beremo:

«Kakor so ideje slovanske skupnosti in tudi avtarike po kongresu v dobi reakcije obledele, tako so jih novi ljudje dvajsetega stoletja zopet oživel. Masaryk, Beneš, Hodža, Gačinović, Supilo, Radić, Star-

čević, zagrebški veleizdajniki so med ruskimi neopanslavisti, poljskimi in slovaškimi možmi najvidnejši v prizadevanjih za oblike slovanske skupnosti. Izpremenila se je vsebina, a osnove so ostale. Ena je romantično utopistična, druga se opira na realistične možnosti. Ovi-

Sladkorno vprašanje

Nov zanimiv predlog, ki pa utegne imeti še zelo kvarne posledice

S tem, vedno bolj perečim vprašanjem se zadnje dni zopet bavi skoro ves jugoslovanski tisk, predvsem pa gospodarska glasila. V zadnjem času je v raznih mestih naše domovine, kakor smo že nedavno kratko zabeležili, zmanjkalo kristalnega sladkorja in so ga tako trgovci, kakor tudi konzumenti mogli dobiti le pod pogojem, da so istočasno kupili tudi enako količino dražjega sladkorja v kockah. Obenem pa so se s pristojnih mest pojavili glasovi, da domačega sladkorja v naši državi sploh primanjkuje in da sedanje zaloge ne bodo zadostovale do prihodnje kampanje, kar naj bi nujno povzročilo dvig že itak pretirano visokih cen sladkorja, ker bi morali nastati primanjkljaji kriti z uvozom inozemskega sladkorja, na katerega je pri nas naložena visoka carina. Ponavlja se torej tudi v sladkornem vprašanju docela ista zgodba o absolutni zgrešenosti našega gospodarstva, kakor se je pred tedni pojavila v vprašanju žita in moke, katerih cene so zlezele že tako visoko, da so za najširše ljudske množice postale absolutno nedosegljive in nezmožljive. Ljudstvo je ostalo v bogati Jugoslaviji po »končani krizi«, kakor pišejo gotovi listi, in po bogati lanski letini v mirnem času dobesedno brez kruha in sladkorja.

K odprtemu sladkornemu vprašanju v naši državi, ki postaja iz dneva v dan večji škandal, je objavil tudi zagrebški gospodarski dnevnik «Jugoslovanski Lloyd» uvodnik, iz katerega posnemamo naslednje važne misli:

«Da tudi sedaj ponovno načelnjamo to vprašanje, je najboljši dokaz, da se glede proizvodnje, prodaje in cen sladkorja pri nas do danes še ni prav nič storilo in uredilo kljub vsem zahtevam s strani producentov, konzumentov in tiska.

S tem stanjem, kakršno je vladalo doslej in vlada še vedno, so nezadovoljni kmetje, ki pridelujejo sladkorno peso, so nezadovoljni industriji, ki izdelujejo

sladkor, so nezadovoljni trgovci, ki ga prodajajo in so predvsem nezadovoljni konzumenti, ki ga kupujejo in uživajo.

V tem splošnem nezadovoljstvu in v njegovem vzdrževanju pa bi se nedvomno našel tudi nekdo, ki je vsaj za sedaj prav zadovoljen z obstoječim stanjem. Kdo je to, — ni treba mnogo vpraševati, če se ve, da je na pr. trošarina na sladkor glavni vzrok druginje sladkorja in da se zaradi te previsoke trošarine ne dovoljuje, da bi ostala pridelovanje sladkorne pese in proizvodnja sladkorja v splošnem interesu rentabilen posel ter da bi se njune cene ravnale po gospodarskih zakonih, ki se ne morejo, niti ne smejo kršiti.

Ugotavljajoč, da fiskalni činitelji doslej niso niti poskušali reševati to naše sladkorno vprašanje in v zavesti, da ti fiskalni činitelji ne spadajo med zgoraj našete nezadovoljneže, smo prepričani, da bi morali oni, kot zadovoljna stran in tudi zaradi ohranitve svojih interesov vendar nekaj storiti, da nezadovoljstvo ne bi zavzelo še večjega obsega, kar bi se moglo pokazati v nadaljnjem opuščanju sajenja sladkorne pese, omejevanju proizvodnje sladkorja in padanju njegovega konzuma.

Ker vsi dosednji predlogi in zahteve za ureditev sladkornega vprašanja niso bili uvaževani, bi bilo še najbolj normalno, da bi tako imenovani fiskalni činitelji prevzeli v svoje roke nadaljno usodo in razvoj sladkorne proizvodnje in prodaje. To bi bilo tem lažje, ker naša država že ima v svojih rokah dve sladkorni tovarni in ji zato najbrže ne manjka dovolj izkušnje ter strokovnih sil, ki bi mogle voditi ogromne posle, ki so v zvezi s proizvodnjo in prodajo sladkorja. Enako, kakor monopol tobaka, vžgalice in soli, naj se tudi izvede sladkorni monopol in nekakšna osrednja organizacija, za katero bi sladkorne tovarne izdelovale blago in na ta način imele čist račun, a ne, kakor doslej, konstantno negotovost, ki jih ovira v delu in razvoju. Potem šele bi se mogla

sladkorna industrija končno otrestiti vseh mogočih očitkov, ki lete nanjo s strani pridelovalcev sladkorne pese, trgovcev in konzumentov.

Do tega predloga, ki že sam po sebi pomeni zopet nov korak naprej k etatizaciji, nismo prišli sami, temveč najbolj zainteresirani krogi v proizvodnji, prodaji in potrošnji sladkorja. Vsi ti vidijo, da se na dosedanji način nikakor ne da več z uspehom delati in predlagajo celo tak izhod iz sedanje nemogoče situacije. Ti krogi pa celo še menijo, da bi se konzum sladkorja najbrže še povečal, če bi bil njihov predlog sprejet.

Znano je namreč, da je zaradi zgrešene tarifne politike oziroma zaradi previsokih prevoznih stroškov sladkor v Beogradu cenejši,

kakor pa v popolnoma ali napol pasivnih pokrajinah v državi. Če bi pa s tem predmetom razpolagala ena sama državna sladkorna centrala, potem bi se morala, — enako, kakor za sol, vžgalice in tobak, — določiti tudi enotna cena za sladkor. To se sladkornim tovarnam doslej ni posrečilo, ker železniška uprava pri svojih tarifah ni upoštevala, da je sladkor v človeški prehrani prav tako potreben, kakor sol in še mnogo potrebnjši, kakor je tobak.

Iznašajoč ta predlog, ki bo nedvomno iznenadil naše gospodarske, predvsem pa industrijske kroge, nismo hoteli ničesar drugega, kakor da pokažemo, kako je sedanje sladkorno vprašanje pri nas zašlo v tak stadij, ki terja takojšnje in najenergičnejše reševanje.»

Sokolstvo

Zlet župe Ljubljana

Bila je veličastna manifestacija nezlomljive sokolske volje, ki bo ostala vsem udeležencem zleta v trajnem spominu. Posebno veselje pa nas je navdajalo pri imponantnem sokolskem sprevedu po Ljubljani, ki je ta dan zopet jasno in odločno pokazala svoje pravo sokolsko srce. Mogočno so donele po ljubljanskih ulicah sokolske in slovenske himne, gosti špalirji občinstva so obsipali prerajene sokolske legije s cvetjem, tako, da je Sokolstvo v nedeljo 12. junija resnično korakalo po svetem posutih ulicah. Velicasti spreved s 34 prapori, dvema godbama in dolgimi kolonami dece, naraščaja in članstva ter konjenice je naravnost fascinalno množice gledalcev. V sprevedu je korakalo izključno v krojih 2149 sokolskih pripadnikov. Tudi popoldanska javna telovadba, ki ji je prisostvovalo nad 5000 gledalcev, je bila odlična preizkušnja za X. vse-sokolski zlet v Pragi. Vse vaje, od najmlajše dece do članstva, so bile odlično izvedene, krona nastopa pa so bile proste vaje moškega in ženskega naraščaja z učinkovitimi praskimi prostimi vajami. Tudi vrste na orodju so pokazale s svojimi vajami, da ima ljubljanska župa v svojih vrstah odlične telovadce. Skratka, župni zlet je v vsakem pogledu odlično uspel, za kar gre za sluga strokovnemu župnemu odboru z načelnikom br. Lubejem in načelnico s. Vazzazovo na čelu. Bratski sokolski župi Ljubljana: Zdravo in le naprej brez miru!

Sokol Ljubljana III ima v soboto 25. t. m. ob 20.30 na letnem telovadišču ob Tyrševi cesti (Bežigrad) večerni telovadni nastop s peštrm sprevedom. Sokolsko članstvo in pri-

jetelji društva iskreno vabljeni. Zdravo!

Sokolsko društvo Medvode bo razvilo v nedeljo 26. t. m. društveni prapor, ki mu bo kumoval Nj. Vis. kraljevič Tomislav. Razvitje prapora bo ob 15.30, nakar bo spreved in javna telovadba. Vsi prijatelji sokolske misli bratsko vabljeni. V nedeljo vse, kar sokolsko čuti, v Medvode. Zveze z vlaki na vse strani zelo ugodne. Sodeluje godba 40. pešpolka «Triglavskega». Zdravo!

Sokolsko društvo v Sevnici bo proslavilo 30-letnico svojega obstoja v nedeljo 26. junija t. l. z razvitjem prapora, ki mu bo kumoval Nj. Vel. kralj Peter II. Na predvečer bo ob 20.30 štafetni tek z bakljami s trga do Sokolskega doma, nato telovadna akademija na prostem, v nedeljo pa ob 9. uri tekme sokolske dece v drevoredu, popoldne ob 14.30 razvitje prapora in nato javni nastop, na katerem bo sodelovala tudi vojska. Po končanem sprevedu narodna veselica. Pridite polnoštevilno!

Polovična voznina je dovoljena vsem udeležencem sokolskega slavlja v Sevnici ter velja od 24. do vključno 28. t. m. Udeleženci kupijo na odhodnih postajah žel. legitimacijo obrazec K 13 in celo karto, ki jim velja s potrdilom o udeležbi tudi za povratek. Oni, ki posetijo svečanost samo v nedeljo, se lahko poslužijo zaradi enostavnosti nedeljskih kart.

Iz glasbenega sveta

«Pevsko društvo Krakovo-Trnov» zbira leto za letom pod svojim okriljem za petje vnete trnovske fante ter tudi redno vsako leto prireja

koncerte, da pokaže naši pevski javnosti, svojemu podpornemu članstvu in prijateljem društva uspehe svojega prizadevanja. Zadnji koncert je imel v prvi polovici sporeda pesmi preteklega doba z eno samo novostjo, v drugem delu pa napolne pesmi. Letos je vodstvo zbora prevzel g. prof. M. Avsenak. Izvajanje na tem koncertu žal ni bilo brezhibno. Tudi nekaj intonacijskih nesreč se je pevcem pripetilo. Upam pa, da to ne bo vzelo zboru veselja do nadaljnjega deia.

Glasbena Matica je v soboto 11. t. m. odkrila spomenik prerano umrlemu skladatelju Emilu Adamiču, združeno s koncertom pevskih društev Hubadove župe. Sodelovala je tudi godba «Slog» pod vodstvom g. H. Svetela. Spomenik je s slavnostnim govorom odkril predsednik Glasbene Matice gosp. dr. Vladimir Ravnihar, združeni zbori pa so pod vodstvom g. Frana Venturinića ob spremljevanju fanfar «Slog» zapeli veličasten Adamičev koral «Molitev». Nato so se vršili, več ali manj posrečeni, nastopi pevskih zborov, ob koncu koncerta so pa združeni mešani zbori s «Slog» izvajali Adamičevo kantato «Ecce dolor». V glavnem je bila prireditev — dasi nekoliko predolga, — dostojna in prisrčna počastitev spomina zaslužnega skladatelja.

Doživeli smo dva koncerta bolgarskih pevcev, in sicer Plovdivskega pevskega zbora pod dirigentom Kočetovom in železničarskega narodnega zbora D. R. Slavejkova iz Ruse pod dirigentom Nikolovom. Oba sta nam seznanila z zanimivimi bolgarskimi skladbami.

Šah

Indijska partija.

Beli: Stahlberg. — Črni Keres. 27. aprila v Göteborgu.

1. d2—d4, e7—e6; 2. c2—c4, Lf1—b4+; 3. Lc1—d2, Dd8—e7; 4. Sg1—f3, Sg8—f6; 5. g2—g5, Lb4:d2+; 6. Sb1:d2, d7—d6; 7. Lf1—g2, e6—e5; 8. Dd1—b5, 0—0; 9. 0—0, Tf8—e8; 10. e2—e3 (črni je pretil e5—e4—e3, Sb8—d7; 11. Ta1—c1, e7—c6; 12. c4—e5, d6—c5; 13. d4—e5, Sd7—e5; 14. Sf3—e5, De7—e5; 15. Db3—a3, De5—e7; 16. Sd2—b5? (igrati bi moral De3); b7—b6!; 17. Lg2:c6, Lc8—b7; 18. Lc6—b7, De7—b7; 19. Da3—a4, Ta8—d8; 20. Tf1—d1, Sf6—e4; 21. Sb3—d2, Sc4—g5; 22. Da4—g4, Td8:d2!; 23. Dg4—g5, Db7—d7; 24. Td1:d2, Dd7:d2; 25. Te1—c4, Dd2:b2; 26. Te4—a4, a7—a5; 27. Dg5—g4, Te8—d8; 28. Kg1—g2, Db2—d2; 29. Dg4—h4, h7—h6; 30. Ta4—g4, Dd2—d5+; 31. e3—e4, Dd5—d6; 32. a2—a4, Td8—e8; 33. Dh4—h5, Te8—e5; 34. Dh5—h3, e5—c4; 35. Tg4—f4, Dd6—c6; 36. Dh5—h4, e4—c5; 37. Dh4—d8+, Te5—e8 in beli se vda.

Posvetovalnica

za naročnike «SLOVENSKE BESEDE»

Kdor je plačal naročnino za «Slovensko Besedo», se lahko brezplačno posluži naše posvetovalnice, kjer dobi informacije:

- o vsakovrstnih vlogah na upravne oblasti, občino, srez, banovino in na ministrstvo;
- o prošnjah za vojaške oprostitev;
- o vlogah na davčne oblasti;
- o zakonitih socijalnih dajatvah; skratka
- o vsem in vselej, kadar potrebujete nasvetov, da pridobite ali očuvate socijalne ali gospodarske pravice.

Na posvetovalnico sporočite pismeno svoje želje, nakar dobite takoj tudi pismen odgovor. Za odgovor pošljite znamko za 2 Din

Dopise pošljite na naslov: «SLOVENSKA BESEDA» Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Gostilna pri „Jerici“

Rožna dolina G. V. / 2.

sporoča, da je otvorjeno po predpisih zgrajeno novo balinišče. Točim prvovrstna štajerska, dolenjska in dalmatinska vina. Mrzla in topla jedila vedno na razpolago.

Dobilo se priznana dobre domače salame in suhe klobase.

Priporoča se Viktor Jeločnik.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti «Nebotičnika».

Oglašujte v «Slovenski besedi!»

„FIDES“

Informacijska pisarna

J. SEVER, DEDICI
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 14

Izvršuje vse informacijske posle, bodisi v trgovskih in privatnih stvarih, kakortudi saniranje posojilnih zadev najkulantneje in v najstrožji tajnosti. Posredovanje za inozemska zastopstva.

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela po najnovejši modi in po najsolidnejših cenah

Postrežba točna

OPTIK

J. GOLDSTEIN

Ljubljana, pod Trančo 1

priporoča po nizkih cenah prvovrstna očala, daljnogleda, triedre, tlakomere, toplomere i. t. d.

Ob priliki ogleda obnov enega Mari inega spomenika na Št. Jakobskem trgu ne pozabte obiskati znano gostilno

RAŽEM na Žabjaku

kjer boste v prijetnem hladu podzemeljske jame z zadovoljstvom srkali priznano dobro kapijico, podprti z dobrinami odlične kuhinje